

RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusaja number	14-26/304099
Otsuse kuupäev	19.02.2026
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	EKT Teed OÜ vaidlustus Transpordiameti riigihankes „Riigitee nr 19252 Kaansoo-Tori tee km 15,46–21,01 tolmuva kate ehitamine kruusateele“ (viitenumber 304099) EKT Teed OÜ kvalifitseerimata jätmise ja Verston Eesti OÜ pakkumuse edukaks tunnistamise otsustele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, EKT Teed OÜ, esindaja vandeadvokaat Kristina Laarmaa Hankija, Transpordiamet, esindaja Anastasija Kikkas Kolmas isik, Verston Eesti OÜ, esindaja Ragnar Kangro
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS¹ § 197 lg 1 p-i 4 ja § 198 lg 3 alusel

1. Jätta EKT Teed OÜ vaidlustus rahuldamata.
2. Jätta EKT Teed OÜ vaidlustusmenetluse kulud tema enda kanda.

EDASIKAEBAMISE KORD

Otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule kümne päeva jooksul otsuse avalikult teatavaks tegemisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1).

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (RHS § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 17.12.2025 avaldas Transpordiamet (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris avatud hankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Riigitee nr 19252 Kaansoo-Tori tee km 15,46–21,01 tolmuva kate ehitamine kruusateele“ (viitenumber 304099) (edaspidi Riigihange) hanketeate.

2. 22.01.2026 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) EKT Teed OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija 19.01.2026 otsustele jätta EKT Teed

---

¹ Riigihangete seadus

OÜ kvalifitseerimata ja tunnistada edukaks Verston Eesti OÜ pakkumus (Transpordiameti 19.01.2026 korraldus nr 1.3-1/26/0008 p-id 2.2 ja p 3).

3. Vaidlustuskomisjon teatas 27.01.2026 kirjaga nr 12.2-10/14 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 30.01.2026 ja neile vastamiseks 04.02.2026.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad ja menetluskulude välja mõistmise taotluse Vaidlustaja, teiseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **EKT Teed OÜ**, põhjendab taotlusi järgmiselt.

4.1. Riigihankes on kehtestatud kvalifitseerimistingimus, kus on nõutud nii pindamistööde minimaalset mahtu ruutmeetrites kui ka seda, et pindamistöid peab olema teostatud vähemalt kolmel aastal nii, et igal aastal on teostatud pindamistööd vähemalt 30 000 m² ulatuses. Samuti peavad kvalifitseerumiseks sobivad pindamistööd olema tehtud avalikult kasutatavatel teedel.

Tulenevalt kvalifitseerimistingimuse koosseisus esitatud selgitusest oli Hankija määratlenud ka kvalifikatsiooni sisuliseks kontrolliks vajaliku dokumendi (tellija kinnistuse). Kvalifitseerimistingimuse kohaselt soovis Hankija, et tellija kinnitus kui kvalifikatsiooni sisulist kontrolli võimaldav dokument oleks esitatud juba pakkumuses. Seega kvalifitseerimistingimuse kehtestamise kaudu oli Hankija juba andnud pakkujatele mõista, et kvalifikatsiooni kontrollimisel omab sisulist tähtsust hoopis tellija kinnitus referentstöö kohta ning hankepass on kvalifikatsiooni kontrollimisel pigem formaalsus. Mõistlik pakkuja sai kvalifitseerimistingimusega tutvudes seega eeldada, et Hankija järgib RHS-s sätestatud regulatsiooni kvalifikatsiooni sisulisel kontrollimisel ning pakkumuses ei tule seetõttu esitada andmeid ja dokumente, mis on Hankijal endal juba olemas vastavalt RHS § 104 lg 11 regulatsioonile.

4.2. Vaidlustaja on Hankijale teostanud avalikult kasutatavate teede pindamistöid 2023 – 2024 riigihankes viitenumber 228027 sõlmitud lepingu alusel ja aastal 2025 riigihankes viitenumber 288616 sõlmitud lepingu alusel – kvalifitseerimistingimusele vastavate pindamistööde teostamist avalikel teedel kvalifitseerimistingimuses nõutud mahus ja vähemalt 3 aasta kestel tõendavad üheselt Hankija enda poolt Vaidlustajale antud sellekohased kinnitused (vaidlustuse lisad 2 – 4).

4.3. Arvestades kvalifitseerimistingimuses sätestatud dokumendinõuet kvalifikatsiooni sisuliseks kontrollimiseks sai Vaidlustaja kvalifitseerimistingimusest mõistlikul moel aru nii, et pakkumuses tuleb esitada andmed ja tellija kinnitused vaid selliste referentstööde kohta, mida Hankijal endal ei ole. Seetõttu oligi Vaidlustaja hankepassis (vaidlustuse lisa 6) viidanud lisaks Hankijaga sõlmitud lepingutele veel täiendavalt ka Kohtla-Järve Linnavalitsusega sõlmitud lepingule riigihankes viitenumber 292944 ja lisanud pakkumusse Kohtla- Järve Linnavalitsuse kinnituse (lisa 7), kuna sellise dokumendi esitamist oli Hankija kvalifitseerimistingimuses nõudnud ja seda dokumenti Hankijal endal ei olnud.

4.4. Otsuse põhjendustest ei selge see, miks ei ole Hankija ebaselgete andmete täpsustamiseks pöördunud selgitustaotlusega Vaidlustaja poole või miks ei ole Hankija RHS § 104 lg 11 alusel arvestanud Hankijal endal olemasolevaid andmeid ja dokumente. Hankija on Vaidlustaja kvalifikatsioon sisulisel kontrollimisel õigusvastaselt jätnud arvestamata Vaidlustaja töökogemuse andmed ja dokumendid, mis Hankijal endal on niigi olemas ja mille uuesti esitamist Hankijal poleks õigus nõuda RHS § 104 lg 11 alusel.

4.5. Hankijale pidi teada olema, et talle endale on Vaidlustaja teostanud kvalifitseerimistingimust täitvaid pindamistöid avalikult kasutatavatel teedel nii 2023, 2024 kui ka 2025 nagu nähtub vaidlustuse lisadest 2-4. Hankijale pidi olema ka äratuntav Vaidlustaja soov tugineda riigihangetes viitenumbriid 288616 ja 228027 lepingutes teostatud pindamistöodele, sest vastasel juhul poleks Vaidlustaja Hankijalt palunud igal aastal tehtud pindamistöde kohta kinnitusi (seejuures viimane kinnitus on Hankija poolt allkirjastatud alles 14.01.2026 ehk vahetult enne Riigihankes pakkumuse esitamise tähtaega).

Lisaks on Hankija eiranud iseenda poolt kehtestatud kvalifitseerimistingimust seeläbi, et on asunud ette heitma Vaidlustaja poolt sellise andmete ja dokumentide mitte esitamist pakkumuses, mille esitamist poleks Hankijal õigust nõuda kvalifikatsiooni sisuliseks kontrollimiseks RHS § 104 lg 11 alusel.

Kvalifitseerimistingimusest ei olnud Vaidlustajale mõistlikul moel arusaadav, et hankepassis ja pakkumuses tuleb esitada andmed ja tellija kinnitused kvalifikatsiooni sisuliseks kontrollimiseks isegi siis, kui vastavad andmed ja dokumendid on Hankijal endal olemas ja mille täiendavat väljanõudmist RHS § 104 lg 11 otsesõnu keelab. Ka ei olnud kvalifitseerimistingimuses sätestatud, et RHS § 104 lg 11 Hankijal olemasolevate andmete ja dokumentide uuesti esitamata jätmise pakkumuses toob kaasa pakkuja kvalifitseerimata jätmise.

4.6. Selgituste küsimisega ei oleks Vaidlustaja saanud mitte mingisugust ebaõiglast eelist, sest kvalifitseerimistingimuse täitmiseks vajalikud pindamistööd olid tehtud ja Hankija enda kui tellija kinnitusedki olid soetatud enne Riigihankes pakkumuste esitamise tähtpäeva.

Euroopa Kohus on lahendis C-336/12 pidanud õiguspäraseks ettevõtja kvalifikatsiooni tõendava dokumendi esitamist ka pärast pakkumuste esitamise tähtaega tingimusel, et lisatavate andmete puhul on objektiivselt võimalik kontrollida, et need on varasemad kui pakkumuste esitamise tähtaeg.

Analoogselt on Tallinna Ringkonnakohus lahendis 3-20-1227 pidanud samuti lubatavaks täiendada taotluse andmeid netokäibe andmetega, sest need olid majandusaasta aruandes olemas juba enne taotluste esitamise tähtpäeva. Käesoleval juhul nähtub üheselt Hankija enda poolt väljastatud tõenditest (vaidlustuse lisad 2 – 4), et kvalifitseerimistingimuse täitmiseks vajalikud tööd olid Vaidlustajal teostatud enne pakkumuste esitamise tähtaega ja ka Hankija kui tellija kinnitused tööde nõuetekohasuse kohta on saadud enne Riigihankes pakkumuste esitamise tähtaega. Seetõttu on objektiivselt tuvastatav, et Vaidlustaja täitis kvalifitseerimistingimuse nii sisuliselt kui ka kvalifitseerimiseks nõutud dokumentide (tellija kinnitus) poolest juba enne pakkumuste esitamise tähtaega.

Riigikohus on lahendis 3-25-806 mh rõhutanud, et selgitustaotluse kaudu on kõrvaldatav isegi selline puudus, kus hankepass tervikuna on jäetud pakkumuses esitamata, kui hankijale pidi

tegelikult olema teada pakkuja soov tugineda teise isiku näitajatele. Käesolevas asjas on Vaidlustaja hankepassi esitanud ning selles mh kinnitanud, et vastab kõikidele kvalifitseerimistingimustele, kuid on hankepassis esitanud andmed üksnes sellise referentslepingu kohta, mis ei ole Hankija endaga sõlmitud, sest kvalifitseerimistingimuse sõnastusest ja RHS § 104 lg-st 11 tulenevalt oli Vaidlustajal õigustatud ootus, et pakkumuses ei pea uuesti esitama andmeid ja dokumente Hankija endaga sõlmitud lepingute täitmise kohta.

Tegemist on ilmselt inimliku eksimusega, mitte sisulise puudusega pakkumuses ning Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmise antud olukorras oleks äärmiselt ebaproportsionaalne. Selgituste kaudu Vaidlustaja ja Hankija vahel sõlmitud lepingute arvestamine kvalifitseerimistingimuse täitmiseks ei oleks Vaidlustajale andnud mitte mingisugust ebaõiglast eelist, sest Vaidlustaja ei muutunud kvalifitseerimistingimusele vastavaks tagantjärele, vaid kvalifitseerimistingimus oli Hankijale teadaolevalt (Hankija enda poolt 14.01.2026, 14.05.2025 ja 14.03.2025 allkirjastatud kinnitusi arvestades) täidetud juba Riigihankes pakkumuste esitamise ajal.

4.7. Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

4.7.1. Hankija oma vastuses vaidlustusele refereerib ulatuslikult vaidlustus- ja kohtupraktikat, mis eelnes Riigikohtu teedrajavale lahendile 3-25-806 (19.11.2025). Seejuures ei ole ka asjaolude poolest Hankija vastuses viidatud vaidlustus- ja kohtuasjad käesoleva asjaga võrreldavad. Kohtuasjas 3-25-2121 tegi ringkonnakohus otsuse 06.10.2025 ehk enne Riigikohtu poolt 19.11.2025 otsuse tegemist asjas 3-25-806 ning selles asjas oli vaidluse all peaauglikult kvalifitseerimistingimuse tõlgendamine ehk see kas raamlepingute välistamine kvalifitseerimistingimuses on õiguspärane ning kas ja kuidas tõlgendada seda, kui pakkuja oma hankepassis on viidanud raamlepingutele, mitte nende alusel sõlmitud hankelepingutele. Tähelepanuväärselt oli kohtuasjas 3-25-2121 Hankija küsinud pakkujalt selgitusi ja andnud võimaluse täiendavate dokumentide esitamiseks – käesolevas vaidluses on Vaidlustaja üks peamisi etteheiteid Hankijale just see, et Hankija on teinud kaalutlusvea seeläbi, et ei ole Vaidlustajalt selgitusi küsinud enne Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmist.

Hankija poolt viidatud teises kohtuasjas 3-19-631 olid vaidluse asjaolud teistsugused, kuivõrd pakkuja ei olnud hankepassis esitanud üldse mitte mingisuguseid andmeid oma kvalifikatsiooni kohta ning teiseks, ei olnud hankija nõudnud juba kvalifitseerimistingimuses tellija kinnituste esitamist nagu käesolevas Riigihankes, mis võinuks pakkujas tekitada segaduse RHS § 104 lg 11 kohaldatavuses.

4.7.2. Riigikohus on lahendiga 3-25-806 oluliselt avardanud selgitustaotluste lubatavuse ja selgitustaotluste esitamise kohustuse piire tulenevalt proportsionaalsuse põhimõttest, mistõttu ei ole enam asjakohased Hankija viited Riigikohtu lahendile eelnevale vaidlustus- ja kohtupraktikale. Riigikohus on lahendis 3-25-806 ilmselt soovunud muuta senist vaidlustus- ja kohtupraktikat, kohustades hankijat küsima selgitusi pakkujalt ning võimaldama selgitustaotluse kaudu ka pakkumuses nõutud, ent esitamata dokumendi aktsepteerimist. Riigikohtu lahendi 3-25-806 vaidluse all olnud kaasuses oli üheselt nõutud teise isiku näitajatele tuginemiseks sellise teise isiku kohta hankepassi esitamist, mis pidi sisaldama nii andmeid teisel isikul kõrvaldamise aluste puudumise kohta kui ka andmeid kvalifitseerimistingimuse täitmise kohta. Kohtuasjas 3-25-806 ei olnud pakkumuses mitte mingil kujul esitatud teise isiku hankepassi ega selles nõutud andmeid, samuti ei esitanud

vaidlustaja tõendeid selle kohta, et teine isik oleks andnud oma nõusoleku enda näitajatele tuginemiseks ja kinnitanud hankepassis nõutavaid andmeid ja kinnitusi objektiivselt *enne* selles riigihankes pakkumuste esitamise tähtaega (vaidlustaja esitas teise isiku nõusoleku ja kinnitused alles pakkumuste esitamise tähtpäevast hilisema kuupäevaga, mis tõendas, et pakkumuste esitamise tähtajaks ei olnud teise isiku näitajatele tuginemise eeldused täidetud). Eelnevale vaatamata leidis Riigikohus, et proportsionaalsuse põhimõttest tulenevalt pidanuks hankija andma võimaluse teise isiku hankepassi esitamiseks ka pärast pakkumuste esitamise tähtaega.

Riigikohtu seisukoht kohtuasjas 3-25-806 kõlab Vaidlustaja arvates kokku kvalifitseerimise etapi kui sellise eesmärgiga ja Euroopa Kohtu lahendis C-336/12 avaldatuga. Nimelt on kvalifitseerimise etapi eesmärgiks tuvastada sõlmitava hankelepingu täitmiseks piisavat kogemust ja võimekust ning usaldusväärsust omavad partnerid nähtuvalt *mineviku näitajatest*. Mineviku näitajad (olgu selleks siis käibenäitajad või referentslepingud) on objektiivse reaalsuse asjaolud, mille kohta on võimalik üheselt tuvastada, kas need olid pakkumuste esitamise tähtajaks täidetud või ei olnud. Seetõttu ei saa *pakkujate* enda mineviku tegevuste kohta andmete hilisem täpsustamine või esitamine põhimõtteliselt viia pakkujate ebavõrdse kohtlemiseni, vaid vastupidi – selliste üheselt tuvastatavate mineviku-andmete hilisem arvestamata jätmine viiks ebaproportsionaalse ja konkurentsi piirava tagajärjeni. Nii on see iseäranis juhtudel, kui täpsustamist või täiendamist vajavad andmed on riigihanget läbiviivale hankijale endale ilma mingi pingutuseta täpselt teada nagu käesolevas vaidluses – tähelepanuväärselt ei ole Hankija mitte mingil moel kahtluse alla seadnud, et Vaidlustaja vastab täiel määral vaidlusalusele kvalifitseerimistingimusele Hankija endaga sõlmitud hankelepingute alusel. Ka pidi Hankijale olema käesolevas juhul selgelt äratuntav Vaidlustaja soov tõendada oma kvalifikatsiooni riigihangetes viitenumber 228027 ja 288616 Hankijaga sõlmitud lepingute alusel teostatud pindamistööde alusel, sest vastasel juhul ei oleks Vaidlustaja ju taotlenud Hankijalt sellekohaste kinnituskirjade (vaidlustuse lisad 2-4) väljastamist.

4.7.3. Teoreetiliselt saaks kvalifikatsiooni kohta andmete täiendamine pärast pakkumuste esitamise tähtaega viia ebavõrdse kohtlemiseni siis, kui kvalifikatsiooninõude täitmiseks tuginetakse koostööpartneri andmetele (olgu selleks siis referentslepingud, spetsialistid, käive vms), kuna sellisel juhul võimaldataks teoreetiliselt pakkujale täiendavat aega vajalike kokkulepete sõlmimiseks. Siinkohal väärib esile tõstmist, et kohtuasjas 3-25-806 sellised asjaolud ka esinesid, kuna teise isiku nõusolek enda näitajatele tuginemiseks kandis oluliselt hilisemat kuupäeva kui selles riigihankes pakkumuste esitamise tähtaeg, st pakkujate ja teine isik olid vajalikud kokkulepped ja toimingud teise isiku näitajate toel kvalifitseerimistingimuse täitmiseks saavutanud alles hiljem kui pakkumuste esitamise tähtaeg. Ometi isegi nendel asjaoludel leidis Riigikohus, et hankijal lasus kohustus võimaldada ka pakkumuste esitamise tähtajast hiljem tekkinud tõendite aktsepteerimiseks ja võimaldada mitte üksnes puuduolevate andmete täiendamist, vaid täiesti puudu oleva dokumendi kui terviku (teise isiku hankepassi) aktsepteerimist pärast pakkumuste esitamise tähtaega.

4.7.4. Käesolevas vaidluses tuleb lisaks arvestada, et Hankija ise oli kehtestanud ebaselge sisuga kvalifitseerimistingimuse, nõudes juba pakkumusega koos referentslepingute tellijate kinnituste esitamist, mistõttu tekkis Vaidlustajal põhjendatud eeldus, et tulenevalt RHS § 104 lg-st 11 ei ole nõutav esitada andmeid hankijal olemasolevate ehk antud juhul Vaidlustaja ja

Hankija enda vahel sõlmitud referentslepingute kohta, mille kohta on Hankija ise väljastanud Vaidlustajale ka kinnituskirjad vastavalt vaidlustuse lisadele.

5. Hankija, Transpordiamet, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. Hankija kehtestas tehnilise ja kutsealase pädevuse kvalifitseerimistingimuse, mille kohaselt pidi pakkuja olema riigihanke algamisele eelneva 60 kuu jooksul nõuetekohaselt teostanud avalikult kasutatavatel teedel pindamistöid vähemalt kolmel aastal, mahuga vähemalt 30 000 m² igal aastal. Kvalifitseerimistingimuse täitmise tõendamiseks tuli pakkujal esitada hankepassis nimekiri vastavatele tingimustele vastavatest lepingutest.

Vaidlustaja esitas pakkumuse koos hankepassiga. Hankepassis esitas Vaidlustaja kvalifikatsiooni tõendamiseks andmed üksnes ühe referentslepingu kohta, millest nähtus pindamistööde teostamine vaid ühe kalendriaasta jooksul. Hankepassis ega muudes pakkumusega koos esitatud dokumentides ei olnud esitatud andmeid pindamistööde teostamise kohta teistel aastatel ega viiteid täiendavatele lepingutele, mis võimaldanuks tuvastada kvalifitseerimistingimuse täitmist kolmel aastal.

Hankija hindas Vaidlustaja kvalifikatsiooni RHS § 104 lg 6 kohaselt hankepassis esitatud teabe alusel. Hankija tuvastas, et Vaidlustaja poolt esitatud andmete põhjal ei olnud võimalik tuvastada kvalifitseerimistingimuse täitmist nõutud kolme aasta lõikes, kuna esitatud teave hõlmas üksnes ühe aasta kohta tehtud pindamistöid.

Tulenevalt eeltoodust jättis Hankija 19.01.2026 otsusega nr 1.3-1/26/0008 Vaidlustaja kvalifitseerimata RHS § 98 lg 5¹ alusel, kuna Vaidlustaja ei vastanud Hankija kehtestatud tehnilise ja kutsealase pädevuse kvalifitseerimistingimusele. Sama otsusega tunnistas Hankija edukaks Verston Eesti OÜ pakkumuse.

Pärast Hankija otsust esitas Vaidlustaja vaidlustuse, milles tõi esmakordselt esile täiendavad andmed ja dokumendid, millega püüdis tõendada pindamistööde teostamist ka aastatel 2023 ja 2024. Need andmed ja dokumendid ei olnud pakkumuse esitamise tähtajaks hankepassis ega muudes pakkumusega koos esitatud dokumentides kajastatud.

5.2. Vaidlustaja tugineb vaidlustuses mh seisukohale, et Hankijal olid vastavad andmed talle varasemast koostööst teada ning et Hankija oleks pidanud arvestama vaidlustusmenetluses esitatud täiendavaid dokumente või küsima Vaidlustajalt selgitusi. Hankija ei nõustu nimetatud seisukohaga ning leiab, et kvalifitseerimistingimuse täitmine peab olema tuvastatav pakkumuse esitamise tähtajaks hankepassis esitatud andmete alusel.

5.3. RHS § 104 lg 11 kohaselt ei või hankija nõuda pakkujalt kvalifikatsiooni sisuliseks kontrolliks dokumente ega andmeid, mis on hankijal endal juba olemas. Nimetatud säte ei anna pakkujale õigust jätta hankedokumentides nõutud kvalifikatsiooni tõendavad andmed ja dokumendid pakkumuses esitamata ega võimalda pärast pakkumuse esitamise tähtaega kvalifikatsiooni sisulist alust muuta või laiendada.

RHS § 104 lg 11 eesmärk on vältida põhjendamatult koormavat haldusmenetlust olukorras, kus hankijal on juba olemas vajalikud tõendid, kuid eelduslikult üksnes juhul, kui pakkuja on pakkumuses viidanud vastavale kvalifikatsiooni alusele viisil, mis võimaldab selle tuvastamist ja kontrollimist. Säte ei vabasta pakkujat hankepassis nõutud teabe esitamisest

ega anna alust lugeda kvalifikatsioon täidetuks üksnes hankija üldise varasema teadlikkuse põhjal.

RHS § 104 lg 11 ei ole tõlgendatav viisil, mis võimaldaks pakkujal jätta kvalifitseerimistingimuse täitmiseks vajalikud aastad, lepingud või referentsid pakkumuses esitamata.

Euroopa Kohtu praktikas (nt C-131/16) on samuti rõhutatud, et hankija peab rangelt kinni pidama enda poolt kehtestatud tingimustest ning selgituste nõudmisega ei tohi kõrvaldada sellist puudust, mis seisneb nõutud dokumendi või andmete esitamata jätmises.

5.4. Vaidlustaja väide, et hankepass on kvalifikatsiooni kontrollimisel üksnes formaalne dokument, ei ole põhjendatud. Hankepass (ESPD) on RHS kohaselt pakkuja esialgne kinnitus ja kvalifikatsiooni tõendamise alusdokument, mille eesmärk on tagada, et kõik pakkujad esitavad võrreldaval ja standardiseeritud viisil teabe oma kvalifikatsiooni kohta. Tallinna Ringkonnakohus on asjas 3-19-631 (p 16) märkinud, et isegi sisulise kontrolli läbiviimisel ei pea hankija tal mingi teabe olemasolul (mis ei tulene avalikest registritest ega pole pakkuja poolt avaldatud) asuma eeldama selle teabe kasutada soovimist pakkuja poolt, kuna hankija ei saa pakkuja eest kujundada pakkumuse sisu ega pakkuja eest valida kvalifitseerimistingimuste täitmiseks vajalikke ressursse ja näitajaid.

Kvalifikatsiooni sisuline kontroll eeldab, et pakkuja viitab hankepassis selgelt neile referentsidele ja andmetele, millele ta kvalifikatsiooni täitmise tõendamisel tugineb. Hankija ei saa ega tohi asuda iseseisvalt otsima ja rekonstrueerima pakkuja kvalifikatsiooni hankemenetluseväliste andmete põhjal, kui pakkuja ise ei ole neid andmeid pakkumuses esitanud.

Seega ei saa Vaidlustaja tugineda väitele, et hankepassi täitmine oli üksnes formaalsus või et ta võis jätta hankepassis nõutud andmed esitamata, eeldades, et Hankija arvestab muid talle teadaolevaid andmeid.

RHS § 104 lg 11 ei vabasta pakkujat kohustusest esitada hankepassis ja pakkumuses nõutud teavet ning viidata referentsidele, millele ta kvalifikatsiooni täitmisel tugineb.

5.5. Riigikohus ei ole oma praktikas asunud seisukohale, et selgitustaotluse kaudu oleks lubatud kõrvaldada kvalifikatsiooni sisuline puudus olukorras, kus hankepass või selles nõutud kvalifikatsiooni alusandmed on täielikult esitamata. Vastupidi, kohtupraktikast ja RHS § 104 süstemaatilise tõlgendusest tuleneb, et hankepassis esitamata jäetud andmeid ei ole lubatud esitada hiljem selgituste või täiendavate dokumentide kaudu, kuna see tähendaks pakkumuse sisulist täiendamist pärast pakkumuse esitamise tähtaega.

Ka juhul, kui hankijale on varasemast koostööst või muudest menetlusvälistest asjaoludest teada pakkuja üldine kogemus või võimalik soov tugineda teise isiku näitajatele, ei anna see hankijale õigust ega kohustust eeldada sellise soovi realiseerimist konkreetse pakkumuse raames. Hankija ei saa pakkuja eest kujundada pakkumuse sisu ega valida, milliste konkreetsete ressursside või näitajate alusel pakkuja kvalifikatsiooni tõendab. Selline lähenemine oleks vastuolus RHS §-s 3 sätestatud võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega.

Seega ei tulene Riigikohtu lahendist 3-25-806 seisukohta, mille kohaselt oleks selgituste küsimisega lubatav asendada või kõrvaldada hankepassi täielik esitamata jätmine või selles nõutud kvalifikatsiooni sisuliste alusandmete puudumine. Vaidlustaja poolt nimetatud lahendi järelduste laiendamine käesolevale olukorrale ei ole põhjendatud.

5.6. Vaidlustaja viitab seisukohale, et Hankija oleks pidanud kvalifikatsiooni kontrollimisel arvesse võtma ka selliseid Hankija ja Vaidlustaja vahel sõlmitud lepinguid, mida Vaidlustaja ei olnud hankepassis nimetanud.

Tallinna Ringkonnakohus on otsuses 3-25-2121 asunud vastupidisele seisukohale, selgitades, et kvalifikatsiooni tõendamiseks esitatavate andmete sisu ja koosseisu määramise õigus on ainult pakkujal ning hankija saab RHS § 46 lg 4 ja § 104 lg 7 alusel küsida ning otsuse tegemisel arvesse võtta täpsustusi, selgitusi ja täiendusi selliste andmete kohta, mis on faktiliselt esitatud. Olukorras, kus pakkuja on hankepassis viidanud üksnes konkreetsetele lepingutele, on hankija seotud pakkuja poolt väljendatud tahteavaldusega ega või eeldada pakkuja soovi tugineda muudele lepingutele. Ringkonnakohus on rõhutanud, et hankija ei saa hakata pakkuja eest kvalifikatsiooni tõendamiseks sobivaid lepinguid välja valima ega hankepassi pakkuja eest sisustama, sõltumata sellest, kas hankijal oli kahtlus pakkuja tegeliku kogemuse olemasolus või mitte. Samuti ei võimalda RHS § 104 lg-test 7 ja 11 tulenev selgituste küsimise õigus arvesse võtta kvalifikatsiooni aluseks olevaid uusi lepinguid või kogemusaastaid, mida ei olnud pakkumuse esitamise tähtajaks hankepassis esitatud. Nimetatud põhimõtted on kohaldatavad ka käesolevas asjas, kus Vaidlustaja on püüdnud kvalifitseerimistingimuse täitmist tõendada alles vaidlustusmenetluses esitatud uute andmete ja dokumentidega, mida ei olnud pakkumuse esitamise tähtajaks hankepassis kajastatud.

5.7. Olukorda, kus Vaidlustaja on jätnud hankepassis esitamata kvalifitseerimistingimuse täitmiseks nõutud andmed kolme aasta lõikes, ei saa käsitada vormilise puuduse ega lihtsa ebatäpsusena, vaid tegemist on kvalifikatsiooni sisulise puudusega, mis välistab pakkuja kvalifitseerimise. Proportsionaalsuse põhimõtet ei saa kohaldada olukorras, kus hankijal puudub pakkumuse esitamise tähtajaks objektiivne alus hinnata pakkuja vastavust kvalifitseerimistingimustele. Vaidlustaja on korduvalt osalenud Hankija läbiviidud ehitustööde hangetes, sealhulgas hangetes, kus kvalifitseerimistingimuse täitmiseks on tulnud esitada pindamistööde referentsid kolme aasta lõikes, ning on varasemates menetlustes vastavad andmed hankepassis esitanud. Seetõttu ei saa käesolevas asjas pidada põhjendatuks Vaidlustaja väidet, et hankepassis nõutud andmete esitamata jätmine tulenes eeldusest, et Hankija arvestab menetlusväliste andmetega.

5.8. Hankija täiendavad seisukohad.

5.8.1. Riigikohtu otsuses 3-25-806 käsitleti olukorda, kus pakkuja soovis tugineda teise ettevõtja vahenditele (RHS § 103 lg 1) ja küsimus seisnes eelkõige selles, millisel viisil saab tõendada teise ettevõtja nõusolekut ning kas selleks on alati vajalik esitada teise ettevõtja hankepass koos pakkumusega. Riigikohus leidis, et seadus ega direktiiv ei sätesta nõuet, et teise ettevõtja nõusolekut saab tõendada ainult tema hankepassiga, ning et nõusolekut saab tõendada ka muude sobivate vahenditega. Oluline on rõhutada, et vaidlusaluses hankes oli ressurss (arhitekt) pakkumuses nimetatud, mistõttu sai dokumentide, sh hankepassi esitamata jätmist lugeda siiski vormiliseks veaks.

Käesolev vaidlus on sisuliselt teistsugune. Vaidlustaja ei ole pakkumuse esitamise tähtajaks

hankepassis esitanud nõutud kolm aastat katvat lepingute loetelu ega muid alusandmeid, mis võimaldanuks kvalifikatsiooni täitmist kolme aasta lõikes tuvastada. Vaidlustaja hankepassis esitatud üksik referents võimaldas tuvastada pindamistööde kogemuse vaid ühe kalendriaasta kohta. Seetõttu puudus Hankijal pakkumuste esitamise tähtjaks objektiivne alus järeldada kvalifitseerimistingimuse täitmist RHS § 104 lg 6 tähenduses.

Võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse rikkumise risk ei tulene üksnes sellest, kas ettevõtja tegelik kogemus eksisteeris minevikus, vaid sellest, et pakkumuse esitamise tähtjaks esitamata alusandmete hilisem lisamine annab pakkujale võimaluse valida tagantjärele, millistele lepingutele ta kvalifikatsiooni tõendamisel tugineb ning panna hankija võrreldes teiste pakkujatega erinevasse hindamisrežiimi.

5.8.2. Hankija hinnangul on otsus 3-25-2121 käesolevas vaidluses oluline eeskätt põhimõtte tõttu, et Hankija on kvalifikatsiooni hindamisel seotud pakkuja hankepassis väljendatud tahteavalduse piiridega ning ei saa pakkuja eest valida, millistele (võimalikele) lepingutele või näitajatele pakkuja kvalifikatsiooni tõendamisel tugineb. See põhimõte kehtib sõltumata sellest, kas Hankijal oli varasemast koostööst teadmine pakkuja üldise kogemuse kohta.

Ka Riigikohtu otsus 3-25-806 ei luba asuda vastupidisele seisukohale, sest Riigikohus rõhutas selgituste küsimise lubatavuse eelduseks võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse järgimist. Kui pakkuja on esitanud hankepassis üksnes ühe lepingu ning jätnud nõutud kolme aasta lõikes kvalifikatsiooni tuvastamiseks vajalikud alusandmed esitamata, ei ole hankijal võimalik ega lubatav pakkuja eest „laiendada“ pakkuja kvalifikatsiooni alust muudele lepingutele, mida pakkuja ise pakkumuses ei nimetanud.

5.8.3. Tellija kinnitused saavad olla sõltuvalt hankija kontrolli ulatusest üksnes vahend juba esitatud alusandmete sisuliseks kontrolliks RHS § 104 lg 7 raamistikus, mitte alusandmete asendaja.

RHS § 104 lg 11 eesmärk on vältida olukorda, kus hankija nõuab pakkujalt uuesti neid dokumente, mis hankijal on juba olemas või mis on tasuta kättesaadavad andmekogudest, kuid säte ei anna pakkujale õigust jätta hankepassis nõutud alusandmed esitamata. Vaidlustaja tõlgendus viiks praktikas selleni, et hankija peaks hakkama ühte pakkujat menetlusvälise info põhjal erikohtlema, mis oleks vastuolus RHS § 3 põhimõtetega.

Olukorda, kus Vaidlustaja on jätnud hankepassis esitamata kvalifitseerimistingimuse täitmiseks nõutud andmed kolme aasta lõikes, ei saa käsitada vormilise ebatäpsusena, mille kõrvaldamine ei muudaks pakkumuse sisu. Tegemist on sisulise puudusega, sest kvalifikatsiooni täitmine ei olnud pakkumuse esitamise tähtjaks hankepassi andmete alusel tuvastatav.

Vaidlustaja on varasemalt osalenud samalaadsetes hangetes, kus pindamistööde kogemust tuli tõendada kolme aasta lõikes, ning on sellistel juhtudel vastavad andmed hankepassis esitanud. Seetõttu ei ole usutav, et Vaidlustaja võis pidada õiguspäraseks jätta käesolevas menetluses nõutud alusandmed esitamata, eeldades, et Hankija hakkab tema eest kvalifikatsiooni aluseid otsima.

6. Kolmas isik, **Verston Eesti OÜ**, leiab, et vaidlustus on perspektiivitu.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmise otsus

Hankija 19.01.2026 korralduse nr 1.3-1/26/0008 p-ist 2 tuleneb, et:

- 1) Vaidlustaja on jäetud kvalifitseerimata RHS § 98 lg 5¹ alusel, sest ei vasta ühele kvalifitseerimise tingimusele;
- 2) Vaidlustaja on hankepassis esitanud kvalifitseerimistingimusele vastavuse tõendamiseks ühe lepingu. Hankija tuvastas, et leping tõendab pindamistööde teostamist üksnes ühe kalendriaasta jooksul ning ei kinnita pindamistööde nõuetekohast teostamist vähemalt kolmel aastal mahuga vähemalt 30 000 m² igal aastal;
- 3) Vaidlustaja ei ole hankepassis ega muudes esitatud dokumentides viidanud täiendavatele pindamistöödele teistel aastatel ega esitanud muid andmeid ega dokumente, mis koosmõjus täidaksid kolme aasta nõude;
- 4) tegemist on sisulise puudusega, mida ei saa kõrvaldada selgituste küsimisega. Hankija peab rangelt kinni pidama enda poolt kindlaks määratud tingimustest (Euroopa Kohus C-131/16, p 33).

Vaidlustaja leiab kokkuvõtvalt järgmist:

- 1) Hankija oli määratlenud kvalifikatsiooni sisuliseks kontrolliks vajaliku dokumendi (tellija kinnistuse), mõistlik pakkuja sai kvalifitseerimistingimusega tutvudes eeldada, et Hankija järgib RHS-s sätestatud regulatsiooni kvalifikatsiooni sisulisel kontrollimisel ning pakkumuses ei tule seetõttu esitada andmeid ja dokumente, mis on Hankijal endal juba olemas vastavalt RHS § 104 lg 11 regulatsioonile;
- 2) Vaidlustaja sai kvalifitseerimistingimusest mõistlikul moel aru nii, et pakkumuses tuleb esitada andmed ja tellija kinnitused vaid selliste referentstööde kohta, mida Hankijal endal ei ole;
- 3) Vaidlustaja on Hankijale teostanud avalikult kasutatavate teede pindamistöid 2023 – 2024 riigihankes viitenumber 228027 sõlmitud lepingu alusel ja aastal 2025 riigihankes viitenumber 288616 sõlmitud lepingu alusel;
- 4) Hankija on Vaidlustaja kvalifikatsioon sisulisel kontrollimisel õigusvastaselt jätnud arvestamata Vaidlustaja töökogemuse andmed ja dokumendid, mis Hankijal endal on niigi olemas ja mille uuesti esitamist Hankijal poleks õigus nõuda RHS § 104 lg 11 alusel;
- 5) Hankija oleks pidanud enne otsuse tegemist küsima Vaidlustajalt selgitusi;
- 6) Riigikohus on lahendiga 3-25-806 oluliselt avardanud selgitustaotluste lubatavuse ja selgitustaotluste esitamise kohustuse piire tulenevalt proportsionaalsuse põhimõttest, mistõttu ei ole enam asjakohased Hankija viited Riigikohtu lahendile eelnevale vaidlustus- ja kohtupraktikale. Riigikohus on lahendis 3-25-806 ilmselgelt soovinud muuta senist vaidlustus- ja kohtupraktikat, kohustades hankijat küsima selgitusi pakkujalt ning võimaldama selgitustaotluse kaudu ka pakkumuses nõutud, ent esitamata dokumendi aktsepteerimist.

7.1. Hankija on RHS § 101 lg 1 p-i 1 alusel Riigihankes kehtestanud järgmise pakkuja kvalifitseerimise tingimuse (edaspidi Tingimus):

„Tingimuse selgitus

Pakkuja esitab hankepassis nimekirja hankija poolt kindlaksmääratud tunnustele vastavate avalikult kasutatavate teede pindamistööde lepingutest, mis on täidetud riigihanke algamisele

eelneva 60 kuu jooksul. Pakkuja esitab hankija nõudmisel tellija kinnituse, milles tööde tellija kinnitab, et pakkuja on teostanud avalikult kasutatavatel teedel pindamistöid, koos andmetega tööde täitmise tähtaja ja teostatud pindamistöode mahu kohta ruutmeetrites ning et nimetatud tööd teostati nõuetekohaselt. Hankija soovib hankemenetluse kiirema läbiviimise huvides esitada nimetatud dokument juba koos pakkumusega. [---]

Tingimuse kirjeldus

Minimaalne teostatud tööde arv: 1

Kirjeldus

Pakkuja peab riigihanke algamisele eelneva 60 kuu jooksul olema nõuetekohaselt teostanud avalikult kasutatavatel teedel pindamistöid vähemalt kolmel aastal, mahuga vähemalt 30 000 m² igal aastal (olenemata pindamise tehnoloogiast arvestatakse pealmise kihi mahtu ruutmeetrites)“

Riigihangete registri andmetel pole Tingimuse kohta Hankijalt enne pakkumuste esitamise tähtpäeva selgitusi küsitud.

Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustajaga, et Tingimus on ebaselge. Tingimusest tuleneb, et pakkujal tuli Tingimuse täitmise tõendamiseks esitada:

- 1) hankepassis nimekiri Hankija poolt kindlaksmääratud tunnustele vastavate avalikult kasutatavate teede pindamistöode lepingutest, mis on täidetud riigihanke algamisele eelneva 60 kuu jooksul;
- 2) hankija nõudmisel tellija kinnitus (soovitus esitada see koos pakkumusega).

Seega pole õige Vaidlustaja väide, et kvalifikatsiooni sisuliseks kontrolliks oli vajalik dokument tellija kinnitus – pakkuja pidi koos pakkumusega esitatavas hankepassis Tingimuse täitmise tõendamiseks esitama lepingute nimekirja. Tellija kinnituse esitamine koos pakkumusega oli soovitav, nende kinnituste esitamine võis toimuda ka pärast, Hankija nõudel. Tingimusest ei tulene see, et hankepassis ei pidanud esitama lepinguid, mis on täidetud Hankijale.

7.2. Vaidlustaja on hankepassis Tingimuse täitmise tõendamiseks esitanud järgmised andmed ühe lepingu (edaspidi Leping) kohta:

- 1) Kohtla-Järve linna tänavatel katte säilitusremont ja tolmuvaakakatte ehitus (viitenumber 292944), Kohtla-Järve Linnavalitsus pindamise töövõtuleping nr. 4-7.15/17;
- 2) sõlmimise kuupäev 22.05.2025, täitmise tähtaeg 15.08.2025;
- 3) pindamistöode maht - 1.5x pindamine: 69 923 m², AB ülakiht: 2 598 m²;
- 4) maksumus (km-ta): 259 445,23 eurot.

Koos pakkumusega on esitatud Kohtla-Järve Linnavalitsuse 05.12.2025 kinnituskiri nr 7-3/4108-1 Lepingu täitmise kohta.

Vaidlust pole selles, et:

- 1) ainuüksi Leping ei tõenda Vaidlustaja vastavust Tingimusele;
- 2) teistele lepingutele pole Vaidlustaja hankepassis ega ka pakkumusega koos esitatud muudes dokumentides viidanud.

Vaidlus on eelkõige selles, kas Hankija sai lähtuda Tingimusele vastavuse kontrollimisel lepingutest, mida Vaidlustaja polnud hankepassis nimetanud ja mis olid täidetud Hankijale

endale ning kas Hankija oleks pidanud pöörduma Vaidlustaja poole ja võimaldama esitada andmed lepingute, mis tõendaksid Tingimusele vastavust, kohta.

7.3. Tingimuses sisalduv nõue (*Pakkuja esitab hankepassis nimekirja hankija poolt kindlaksmääratud tunnustele vastavate avalikult kasutatavate teede pindamistööde lepingutest [---]*) sisaldab selget informatsiooni selle kohta, et Tingimusele vastavust tõendavad lepingud peavad olema hankepassis esitatud.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustaja polnud vaba otsustama, kas ta esitab Tingimusele vastavuse tõendamiseks hankepassis lepingud või mitte – hankepassis esitatavad lepingud pidid olema piisavad selleks, et Hankijal oleks võimalus kontrollida nende alusel Tingimuse täitmist.

Seega - Vaidlustaja ei saanud jätta Tingimusega otseselt seostatavat tõendust (lepinguid) hankepassis esitamata.

7.4. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustajaga selles, et kui hankepassis esitatud Leping ei vastanud Tingimusele, siis Hankija oleks pidanud arvesse võtma ka lepinguid, mida Vaidlustaja on täitnud Hankijale ja mis vastavad Tingimusele.

RHS-ist ei leia ühtegi õiguslikku alust, mis oleks võimaldanud Hankijal Tingimusele vastavuse kontrollimisel arvesse võtta Vaidlustaja poolt Hankijale endale täidetud lepinguid ilma, et Vaidlustaja oleks need hankepassis esitanud.

Üksnes RHS § 104 lg 11 näeb ette selle, mida ja millal hankija teeb siis, kui tal on dokumendid/andmed olemas või andmekogust kättesaadavad.

RHS § 104 lg 11 kohaselt ei nõua hankija sama paragrahvi lg-tes 7 ja 8 nimetatud dokumentide esitamist, kui tal on need dokumendid või vastavad andmed endal olemas või need on talle andmekogust tasuta kättesaadavad. Seega saab hankija arvestada olemasolevaid või andmekogust kättesaadavaid dokumente ja andmeid, kuid RHS § 104 lg 11 eesmärgiks on, et hankija ei nõuaks pakkujatel täiendavaid dokumente andmete osas, mida hankijal endal on võimalik kätte saada andmekogudest või mis tal on olemas, aga mitte see, et hankija asuks pakkuja hankepassis esitamata andmeid (lepinguid) andmekogust ise otsima või otsustama pakkuja asemel seda, millised hankijale täidetud lepingud sobivad kvalifitseerimise tingimuse täitmise tõendamiseks. RHS § 104 lg 11 seda ette ei näe.

Oma kvalifikatsiooni vastavust tõendab pakkuja, käesoleval juhul tuli Vaidlustajal Tingimusele vastavust tõendada hankepassis lepingute esitamisega.

Hankija sai RHS § 104 lg 11 alusel võtta arvesse endal olemasolevaid andmeid ja andmeid riigihangete registrist üksnes seoses lepinguga, mis oli Vaidlustaja hankepassis esitatud.

7.5. Ka kohtulahendid ei toeta Vaidlustaja seisukohti.

Riigikohus on 13.06.2013 otsuse 3-3-1-24-13 p-is 23 leidnud järgmist: „RHS § 39 lg 4 alusel kõrvaldatava puudusega ei ole tegemist siis, kui esitatud dokumendid ja andmed kinnitavad, et pakkuja ei vasta sisuliselt kvalifitseerimistingimustele (RHS § 39 lg-s 3 sätestatud olukord), st puudus on sisuline, mitte vormiline. Näiteks juhul, kui hankija on seadnud kvalifitseerimise

tingimuseks pakkuja viimaste aastate lepingute teatava mahu ja pakkuja esitab teadlikult andmed lepingute mahu kohta, kuid neist nähtuvalt jääb lepingute maht allapoole nõutavat määra, ei ole tegemist RHS § 39 lg 4 alusel kõrvaldatava puudusega.“

See Riigikohtu otsus on tehtud varem kehtinud riigihangete seaduse alusel, kuid see põhimõtteline seisukoht on kehtiv siiani nii kvalifikatsiooni kontrollimise kui ka pakkumuse vastavuse kontrollimise kohta. Kui pakkuja esitab koos pakkumusega oma kvalifikatsiooni tõendamiseks andmeid, dokumente, mis näitavad, et pakkuja ei vasta kvalifitseerimise tingimusele, siis ei ole tegemist puudusega, mida saab pärast pakkumuse esitamise tähtpäeva parandada. Tavaliselt ongi tegemist pakkuja eksimusega, kuid on eksimusi, mida saab parandada ja eksimusi, mida ei saa parandada. Parandada ei saa sellist eksimust, kui nõutud on 3 lepingut, aga pakkuja esitas hankepassis ühe lepingu. Parandatav puudus oleks olnud eksimus näiteks lepingu maksumuses, aga mitte eksimus selles, et kaks lepingut jäi hankepassis esitamata.

Riigikohus on 13.06.2013 otsus 3-3-1-24-13 p-is 22 selgitanud, et *samuti ei pea hankija oletama, kas pakkujal on lisaks esitatud dokumentidele veel dokumente ja andmeid*. Vaidlustaja hankepassis esitatud Leping ei vastanud Tingimusele ja Hankija ei saanud hakata otsima lepinguid, mis võiksid Tingimuse sisuliselt täita. Isegi siis, kui Hankijal on need lepingud teada, ei saanud ta neist Tingimuse täitmise kontrollimisel lähtuda.

Riigikohus on 20.12.2019 asjas 3-19-1501 tehtud otsuses (p 17) leidnud, et *kuna kaebaja oli pakkumuse esitanud, pidi olema hankijale selge, et kaebaja soovis pakkumuses kinnitada enda vastavust vaidlusalusele kvalifitseerimistingimusele ning et pakkumuse ebatäpsus tekkis tahtmatult. Pärast pakkumise esitamise tähtaja möödumist „Jah“ valiku tegemisega kaebaja üksnes täpsustanuks juba esitatud pakkumust*. Vaidlustaja aga ei jätnud esitamata kinnitust „Jah“, vaid esitas hankepassis Lepingut, mis ei vastanud Tingimusele.

Vaidlustaja poolt viidatud Tallinna Ringkonnakohtu 01.10.2020 otsuses haldusasjas 3-20-1277 (Riigikohus ei võtnud kassatsioonkaebust 28.10.2020 menetlusse) asus kohus seisukohale, et olukorras, kus hankepassis tuli esitada andmed viimase kolme riigihanke algamise ajaks lõppenud majandusaasta (2017–2019) netokäibe kohta, aga esitatud olid andmed 2016–2018 majandusaastate kohta, on tegemist puudusega, mille kõrvaldamise võimaldamist oleks hankija pidanud kaaluma. Konkreetse majandusaasta aruande näitajate (netokäive) puhul pole pakkujal võimalik valida erinevate variantide vahel, mistõttu pole alust asuda seisukohale, et lepingute ja netokäibe hankepassis esitamine/esitamata jätmine on võrreldavad.

Tallinna Ringkonnakohtu 06.12.2024 otsus 3-24-2428 (Riigikohus ei võtnud sellele otsusele esitatud kassatsioonkaebust 20.12.2024 menetlusse) on tehtud asjaoludel, kus hankija oli algusest peale sätestanud riigihanke alusdokumentides kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide esitamise vastuseks hankija järelepärimisele pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva saabumist (kõik pakkujad võisid võrdselt jätta dokumendid esitamata) ja seal ei tõusetunud küsimust/vaidlust sellest, kas hankijal oli üldse õigus lubada puuduvate dokumentide esitamist pärast pakkumuste esitamise tähtaega. Olukorras, kus hankija on riigihanke alusdokumentides ette näinud kvalifikatsiooni kontrollimise vastuseks hankija järelepärimisele esitatavate dokumentidega, tuleb tunnustada hankija põhimõttelist õigust mingil ajahetkel enne kvalifitseerimise otsuse tegemist kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente pakkujalt ka küsida ja sisulist vaidlust selgituste (sellisel juhul kvalifikatsiooni

tõendavate dokumentide) küsimise/esitamise lubatavusest tõusetuda ei saa. Praeguse juhul on asjaolud sellest erinevad - lepingud Tingimusele vastavuse tõendamiseks tuli pakkujal juba esitada pakkumuse esitamise tähtpäevaks hankepassis ilma, et Hankija peaks neid eraldi küsima.

Tallinna Ringkonnakohus on oma 06.10.2025 otsuses 3-25-2121 p-is 14 (Riigikohus ei võtnud sellele otsusele esitatud kassatsioonkaebust 02.12.2025² menetlusse) märkinud järgmist: „Asjakohaseks ei saa pidada ka kaebaja viidet Euroopa Kohtu 10.10.2013 otsuses nr C-336/12 Manova väljendatud seisukohale (p 39), et lubada võib andmete või dokumentide täpsustamist või parandamist, mille puhul saab objektiivselt kontrollida, et need on varasemad kui taotluste (pakkumuste) esitamise tähtaeg. Esiteks väljendas Euroopa Kohus viidatud seisukohta majandusaasta aruande esitamise kontekstis, rõhutades selle kitsendava tõlgendamise vajadust (et andmeid rangelt võttes üksnes täpsustatakse või parandatakse). Konkreetse majandusaasta aruande esitamise kohustus ei jäta pakkujale sisulist diskretsiooni valida, millised andmed ta hankijale esitama peab ning andmete hilisemal täpsustamisel või parandamisel on üldjuhul võimalik objektiivselt tuvastada, et just sellise sisuga andmed oleksid pidanud pakkumuses sisalduma. Seevastu referentslepingute puhul on pakkujal autonoomne vabadus ja kohustus valida, millised enda täidetud lepingutest ta oma kvalifikatsiooni tõendamiseks esitab. Ühe määratletud tunnustega lepingu asemel teisele viitamist ei saa pidada ilmseks veaks, isegi kui esimesele lepingule viitamine oluks pakkuja jaoks kasulik. Seda valikut ei saa tema eest teha ega korrigeerida hankija ega lubada seda teha pakkujal endal, kuna taoline „järeleaitamine“ tähendaks hankemenetluse kui võistleva menetluse kontekstis vältimatult võrdse kohtlemise põhimõtte kahjustamist. Teiseks rõhutas Euroopa Kohus samas Manova otsuses selgelt, et hankija peab rangelt kinni pidama enda poolt kindlaks määratud tingimustest (p 40). [---]“ Kohus on võtnud seisukoha majandusaasta aruande esitamise kohta ja leidnud, et pakkuja vabadus ja kohustus on valida lepingud oma kvalifikatsiooni tõendamiseks.

Sama otsuse p-ist 15 on Tallinna Ringkonnakohus leidnud järgmist: „[---] Olukorras, kus kaebaja oli hankepassis viidanud vaid ühele sellisele hankelepingule [---], ei saanud vastustaja ka siin asuda eeldama kaebaja soovi tugineda ka võimalikele muudele kaebaja ja vastustaja vahel sõlmitud lepingutele, neid kaebaja eest välja valima ja kaebaja hankepassi tema eest sisustama. Sõltumata sellest, kas vastustajal oli tegelik kahtlus kaebajal RHAD-s nõutud kogemuse olemasolus või mitte, pidi ta konkreetsetes hankemenetluses otsuse tegemisel lähtuma hankepassis väljendatud kaebaja tahteavalduse piiridest. Seda olenemata sellest, kas ta tegi otsuse üksnes hankepassis esitatud andmete alusel, küsis nende kohta RHS § 104 lg 7 alusel selgitusi või asendas küsimise lg 11 alusel avalike või endal olemasolevate andmetega. Hankija on hankemenetluses pakkuja tahteavaldusega seotud ega saa pakkujalt üle võtta pakkumuse koostamist ja sellega seotud riske.“ Seega on kohus leidnud, et hankija peab lähtuma hankepassist, mis on pakkuja tahteavalduseks.

7.6. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustajaga selles, et Riigikohus on lahendis 3-25-806 ilmselgelt soovinud muuta senist vaidlustus- ja kohtupraktikat, kohustades hankijat küsima selgitusi pakkujalt ning võimaldama selgitustaotluse kaudu ka pakkumuses nõutud, ent esitamata dokumendi aktsepteerimist.

Haldusasjas 3-25-806 olid asjaolud järgmised:

---

² Riigikohus tegi haldusasjas 3-25-806 otsuse 19.11.2025

- 1) „Hankepass täiendavate selgitustega” osas “HARIDUS- JA KUTSEKVALIFIKATSIOONID” oli järgmine RHS § 101 lg 6 alusel kehtestatud kvalifitseerimise tingimus: *“Pakkuja peab kaasama hankelepingu täitmisesse vastutava spetsialistina volitatud arhitekt ekspert vähemalt tase 8 kutsekvalifikatsiooni omava spetsialisti. Kehtib samaväärsuse printsiip, s.o. vastavalt EQF või samaväärsele kutsestandardite süsteemile. “Vastavustingimused” osas “NIMETATAVAD VÕTMEISIKUD JA PÄDEVUSNÕUDED” oli viide vormile Lisa 4 Vorm A Kaasatud isikud (Dokumendi vorm / Lisa 4 Vorm A Kaasatud isikud 20.docx).*
- 2) selles asjas vaidlustaja oli esitanud Lisa 4 Vormi A, milles oli nimetatud konkreetne isik volitatud arhitekt-ekspert, vähemalt tase 8 (sh isiku kutsetunnistuse number). Ka vaidlustaja hankepassis oli konkreetne isik nimetatud. Kuid selgus, et see isik isiklikult ei ole vaidlustaja poolt kaasatud sõlmitava hankelepingu täitmisesse volitatud arhitekt-ekspertdina, vaid tegemist on teise isiku (ettevõtja) oskustööjõu kasutamisega ja kohaldamisele kuuluvad RHS § 103 lg 1 ja lg 5 ning § 104 lg 4.

Riigikohus asus 19.11.2025 haldusasjas 3-25-806 tehtud otsuses järgmistele seisukohtadele:

- 1) ettevõtja, kelle vahenditele vaidlustaja tugineb, oli pakkumuses nimetatud, hankija sai teada, et vaidlustaja soovib tugineda pakkumuses nimetatud ettevõtja pädevusele RHS § 103 lg 1 tähenduses;
- 2) hankija teadis, et teine ettevõtja vastab kutsealasele pädevusnõudele (volitatud arhitekt-eksperdi tase 8) ja tema suhtes ei esine kõrvaldamise aluseid, kuna teised kvalifitseeritud pakkujad tuginesid sama ettevõtja pädevusele ja esitasid tema hankepassi. Teise ettevõtja hankepassi tagantjärele esitamisel ei saa olla sisulist tähendust kvalifikatsiooni kontrollimisel;
- 3) vaidlustaja ja teise ettevõtja vahelisest kirjavahetusest, mis peeti enne pakkumuse esitamist, sai järeldada, et teine ettevõtja oli nõus hankemenetluses osalema, sh et ta lubab vaidlustajal oma pädevusele tugineda;
- 4) pakkumuses märgitud teine ettevõtja vastas pakkumuse esitamise ajal kutsealasele pädevusnõudele (volitatud arhitekt-eksperdi tase 8) ja tema suhtes ei esinenud kõrvaldamise aluseid.

Vaidlustuskomisjon saab Riigikohtu seisukohadest aru nii, et teise ettevõtja, kelle volitatud arhitekt-eksperdiga (vähemalt tase 8) soovis vaidlustaja tõendada oma vastavust kvalifitseerimise tingimusele, hankepassi tagantjärele esitamist pidi hankija lubama eelkõige seetõttu, et oli teada konkreetne isik ja teine ettevõtja ning see, et pakkumuse esitamise ajal vastas teine ettevõtja kvalifitseerimise tingimusele ja tal puudusid kõrvaldamise alused.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Riigikohtu viidatud otsusest ei saa järeldada, et kui hankija on nõudnud kvalifikatsiooni tõendamiseks lepingute nimekirja esitamist hankepassis, siis saab hankija pakkuja esitatud lepingute nimekirja täiendada.

7.7. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kui Vaidlustaja kvalifitseerimine on võimalik üksnes selliste lepingute kaudu, mida Vaidlustaja hankepassis pole nimetanud, siis ei ole sellise puuduse kõrvaldamine lubatav ja tulenevalt eespooltoodust jääb vaidlustus Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmise otsusele rahuldamata.

8. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus

Vaidlustaja ei ole toonud välja iseseisvaid õiguslikke või faktilisi asjaolusid, millest tulenevalt võiks seada kahtluse alla Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse, vaid lähtub selle otsuse vaidlustamisel eeldusest, et õiguspärane ei ole Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmise otsus. Kuna vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmise otsus on õige, on õiguspärane ka Hankija otsus, millega Kolmanda isiku pakkumus tunnistati edukaks.

9. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuuluvad vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg-d 3 ja 8.

Hankija ja Kolmas isik ei taotlenud kulude väljamõistmist.

Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

/allkirjastatud digitaalselt/